

Ήταν μέσα της δεκαετίας του '60. Το μικρό 12θέσιο πουλμανάκι ανηφόριζε μουγκρίζοντας το χωματόδρομο από την **Εβροστίνα** της Δυτικής Κορινθίας προς το **Σαραντάπηχο** και την περιοχή του **Φενεού**. Σε κάποια στροφή, σαν μια τεράστια ασήκωτη μπάρα, ένα μεγάλο έλατο πεσμένο κάθετα στο δρόμο, έβαλε γρήγορα τέλος στην εκδρομή και στις φιλοδοξίες μου ν' ανέβω στους γιγαντιαίους βράχους του Ταρσού. «Δεν πειράζει, παιδί είσαι ακόμα. Έχεις όλη τη ζωή μπροστά σου και στην ερειπωμένη βυζαντινή μικροπολιτεία του Ταρσού και στην Παναγιά του Βράχου και στο θρυλικό Κάστρο των Σφυρών, ν' ανέβεις κάποτε». Μού 'χε πει ο πατέρας μου, ενώ εγώ κλωτσούσα με θυμό το πεσμένο έλατο.

ΚΕΙΜΕΝΟ : **ΚΩΣΤΑΣ ΖΑΡΟΚΩΣΤΑΣ**
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ : **ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΩΣΤΑΡΗΣ**

Ταρσός

ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

- 01 **Όλβιος ποταμός** : Αρχέγονοι ήχοι υδάτινων διαδρομών.
- 02 **Ερείπια βυζαντινής πολίχνης**: Σωροί λίθων πεσμένοι στα χνάρια βυζαντινών θρήνων.
- 03 **Παναγιά του Βράχου**: Καντήλι που τρεμοσβήνει σ' ανήλιο, υγρό βραχομονάστηρο.
- 04 **Κάστρο των Σφυρών**: Τειχιά κάστρου νεροφαγωμένα, σε μια ιστορία που ξεθωριάζει στους Βράχους του Ταρσού, του «ανεμόδαρτου άκρου» ακολουθώντας το αργό, σταθερό βήμα του βοσκού στην πανάρχαια διαδρομή του.

Στα χρόνια που πέρασαν από την πρώτη αποτυχημένη ανάβαση στους βράχους του Ταρσού, πολλές ήταν οι φορές που οι πεζοπορικές περιπλανήσεις μ' έφεραν σ' αυτόν τον τόπο. Όμως καμιά τους δεν με είχε φέρει «εντός των τειχών» του σχεδόν άπαρτου κάστρου των **Σφυρών**, ενός από τα κάστρα της **Ωριάς**, των θρύλων του Μοριά.

Έτσι, όταν η Άννα μου πρότεινε, να 'ναι αυτό το άρθρο μου για το πρώτο τεύχος της νέας χρονιάς, άναψε και πάλι μέσα μου η παιδική φαντασία για παραμυθένια κάστρα, κτισμένα πάνω σε γκρεμούς και σε τειχιά νεροφαγωμένα, που στέκονται βουβά περιμένοντας άλλοτε του βοσκού το βήμα κι άλλοτε την περπατησιά του ονειροπόλου ταξιδευτή.

Το ταξίδι για τον Ταρσό αυτή τη φορά ακολούθησε την εθνική οδό Κορίνθου – Πατρών, λοξοδρόμησε προς το νότο στο ύψος του **Κιάτου** κι ανηφόρισε προς την περιοχή της ορεινής Κορινθίας.

01

03

02

04

Κι ήταν ένα ταξίδι από το φως στην ομίχλη κι από την ομίχλη στο φως, μιας και δυο τεράστια σύννεφα είχαν κολλήσει για τα καλά πάνω στα υψίπεδα της Στυμφαλίας και του Φενεού κι έκαναν τα χωριά Μοσιά, Μεινό, Καλύβια Φενεού, Πανόραμα και Γκούρα να κολυμπάνε ανάμεσά τους και τις κορφές του Σαϊτά, της Ντουρντουβάνας και του Χελμού να πετάνε πάνω σε κατάλευκη θάλασσα. Γοητευμένοι από την ονειρική αυτή διαδρομή περνάμε τη Γκούρα, που είναι και η έδρα του τοπικού Δήμου Φενεού, το Στενό και σε 300 μ. από το μικρό αυτό χωριό, βρισκόμαστε μπροστά στο τεράτοξο πέτρινο γεφύρι του Όλβιου ποταμού.

ΕΝΑΣ ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΛΑΔΑ ΤΟΥ ΟΛΒΙΟΥ.

Αντί να περάσουμε τη γέφυρα, προτιμάμε να αφήσουμε το αυτοκίνητο εδώ και να περπατήσουμε στο στενό χωματόδρομο που φεύγει αριστερά της, περνώντας κάτω από το γεφύρι και έχοντας αριστερά και δίπλα μας τον Όλβιο ποταμό, που κυλάει αργά προς το οροπέδιο του Φενεού.

Ο μικρός αυτός ποταμός πηγάζει από μια ομαλή ρεματιά, ανάμεσα σε πλαγιά της Β.Δ. Ζήριας και της Χελυδορέας, σχηματίζει μια μικρή όμορφη κοιλάδα, διασχίζει από βορρά σε νότο την ορεινή λεκάνη του Φενεού κι αφού δώσει με τα νερά του πλούτη και ευτυχία στη γη των Φενεατών (γι' αυτό και αυτοί τον είπαν Όλβιο), χάνεται σε φυσική καταβόθρα, στους πρόποδες του όρους Σαϊτά.

Περπατάμε παράλληλα και σε μικρή απόσταση από το ποτάμι. Αφήνουμε πίσω μας την περιοχή Παλιόμυλος και σε 1350 μ. από το γεφύρι του ασφαλτόδρομου, ο χωματόδρομος σταματάει. Ένα υπέροχο ποταμίσιο σκηνικό απλώνεται γύρω μας. Τα πλατανόφυλλα υφαίνουν ένα κτρινοκόκκινο χαλί, που χάνεται στο στενό πέρασμα χωρίς να αφήνει κανένα περιθώριο για συνέχεια της πορείας, μιας και από το παλιό γεφύρι που υπήρχε εδώ, στη θέση Παλιοκαμάρα, δεν έχουν απομείνει παρά μόνο τα θεμέλια. Επιστρέφουμε 350 μ. προς τα πίσω. Το μουμούρισμα των νερών σκεπάζει ο ήχος των κουδουνιών κασικιών και η επιτακτική φωνή εεεεχτ – ααα του βοσκού που τ' ακολουθεί. Βρισκόμαστε στην περιοχή Καλογεροκό. Παρέα με το βοσκό, το Δημήτρη Σταθού-

λη, περνάμε τα κασικία στην αντίπερα όχθη με τη βοήθεια αυτοσχέδιας ξύλινης γέφυρας, φτιαγμένης από κολόνες της Δ.Ε.Η. και ενδιάμεσες τάβλες. Ακολουθούμε αριστερά την απόπειρα χωματόδρομου, που κινείται παράλληλα στο ποτάμι και αφού περάσουμε σε μικρή απόσταση από παλιό νερόμυλο, φτάνουμε σε στάνη και στον ασφαλτόδρομο, όπου μας περιμένει το αυτοκίνητο.

Η μικρή αυτή ποταμίσια βόλτα, μήκους 2,6 χλμ., δεν διαρκεί πάνω από μία ώρα χαλαρού βαδίσματος και είναι μια πρώτης τάξεως επαφή με το υγρό στοιχείο της περιοχής, του Στενού και του γειτονικού του Ταρσού.

**Το τετράτοξο γεφύρι
του Όλβιου μεταξύ
Στενού και Σιβίστας –
Ταρσού.**

**Ο Δημήτρης Σταθούλης
με το κοπάδι του στην
κοιλάδα του Όλβιου.**

Ο Παναγιώτης Τετσώνης (όρθιος) και ο Βαγγέλης Τετσώνης (καθιστός) στο ατελιέ – καφενείο του Κάτω Ταρσού.

Ο ΚΑΤΩ ΤΑΡΣΟΣ ΚΑΙ ... Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΤΟΥ.

«**Οι** Ταρσοί, αν και είναι δύο, ο Κάτω και ο Πάνω, είναι πολύ αγαπημένοι μεταξύ τους. Βλέπεις, 5 μόνιμοι το χειμώνα έχει ο δικός μας ο Κάτω, 5 και ο Πάνω. Το καλοκαίρι βέβαια κι οι δυο μαζί ξεπερνούν τους 60, κι όταν φθάσει η γιορτή της Παναγίας του Βράχου, στις 23 Αυγούστου, τότε δεν χωράνε πού να τους βάλεις» λέει η **Βέτα**, που βαστάει το μοναδικό καφενείο του χωριού στην πλακόστρωτη πλατεία με το θεόρατο πλατάνι, δίπλα στη μεγάλη πετρόκτιστη εκκλησιά του Ευαγγελισμού.

Παλιά ήταν το σχολείο του χωριού· τώρα δίνει δροσιά το καλοκαίρι, με τα αναψυκτικά και τους φραπέδες και ζεστασιά το χειμώνα με τσάγια, καφέδες αλλά και με καμιά ομελέτα με λου-

κάνικα και κρασί για τους πεινασμένους λιγοστούς επισκέπτες.

Από τη μεγάλη ξυλόσομπα, που είναι στημένη στο κέντρο της ευρύχωρης αίθουσας, ένα μπουρί απογειώνεται κάθετα και με κλειστή στροφή τρυπάει τη τζαμόπορτα και χάνεται στο βορρά. Ο τοίχος, φάτσα στα πορτοπαράθυρα είναι καλυμμένος με έργα ζωγραφικής, νεκρές φύσεις, αλλά κυρίως τοπία, λάδια σε μουσαμά. Ο πλαϊνός τοίχος ζωγραφισμένος με ένα τεράστιο τοπίο, επηρεασμένο από τα γειτονικά κορφοβούνια, όπως αυτά της Τούρλας και του Τουρλόπουλου. Στον απέναντι, ζωγραφισμένο τοπίο της φαντασίας του καλλιτέχνη. Ο ουρανός, δηλαδή το ταβάνι, ελαφρά συννεφιασμένος αλλά και καρβουνοκαπνισμένος, με δυο μεγάλους αητούς να πετούν επάνω από τα ξύλινα τραπέζια, τις ψάθινες καρέκλες και τα μεγάλα τσου-

Από τη μία η Μοσιά, από την άλλη ο Αρχαίος Φενεός με τα Καλύβια και πάνω απ' όλα ο Χελμός με τις κορφές του.

βάλια με καρύδια, που είναι σπριγγαμένα στη μια γωνιά του καφενείου. *«Μπορεί η σόμπα να τον μαύρισε λιγάκι. Αν όμως του ριζώ με τη μάνικα μπόλινο νερό ... και ο ουρανός θα λάμψει και τα σύννεφα θα λαμποκοπήσουν και πάλι»,* λέει η Βέτα με σιγουριά.

Η μηχανή του αγροτικού σταμάτησε, ένας ψηλός άνδρας γύρω στα 55, άνοιξε την πόρτα της καρότσας κι ένα κάτασπρο κυνηγιάρικο σκυλί, έπεσε με ορμή στην αγκαλιά του. *«Πώς πήγε η Νταγιάννα;»* τον ρώτησε η Βέτα. *«Για πρώτη φορά καλά, αλλά έχει μέλλον μέχρι να γίνει το λαγόσκυλο που θέλω»,* είπε ο **Παναγιώτης** και κάθισε κοντά μας.

Πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου, παραγωγός καρυδιών αλλά και σημαντικός εκπαιδευτής λαγόσκυλων, μιας κι έχουν περάσει πάμπολλα κυνηγιάρικα απ' τα χέρια του. Όσο για τα χόμπυ του ..., από τη φωτογράφιση λουλουδιών του

τόπου του μέχρι το ζωγραφικό έργο στο ατελιέ – καφενείο του Κάτω Ταρσού.

*«Κοίταξα ... τι άλλο;... τηλεόραση. Τον έβλεπα να ζωγραφίζει ... λέω δεν βάζω κι εγώ κάτω τα χρώματα, να δω τι πουλιά θα πιάσω. Έφτιαξα λοιπόν στο ταβάνι τους δυο αετούς μεσ' τα σύννεφα... Μ' άρεσε και συνέχισα. Ζωγραφίζω όμως μόνο το χειμώνα, κυρίως όταν χιονίζει κι αναγκάζομαι να κλειστό μέσα ... πάρε, αν θες, όποιο σ' αρέσει, κι άσε μόνο καμιά δεκαπενταριά ευρώ για να ξαναπάρω χρώματα. Κι αυτό γιατί τά 'παμε και σε συμπάθησα». Πήρα «**Το καλύβι του Μουγκολιά**», που αν ανοίξεις το πίσω παράθυρο του καφενείου, θα το δεις φάτσα στην απέναντι πλαγιά.*

Σε λίγο και οι πέντε κάτοικοι του μικρού Κάτω Ταρσού, πίναμε καφεδάκι. Το ραντεβού με το μοναδικό βοσκό του χωριού, το **Βαγγέλη Τεσσώνη**, έκλεισε για τις 9 το πρωί της άλλης μέρας.

ΣΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΟΥ ΒΡΑΧΟΥ

Ο χωματόδρομος, που είναι κατάλληλος και για συμβατικό αυτοκίνητο, ξεκινάει από την πλατεία του Κάτω Ταρσού και σε **1,7 χλμ.** φθάνει στην **Παναγιά του Βράχου**. Η αυτοκινητάδα, όμως, σου στερεί πολλά από την τόσο ιδιαίτερη ατμόσφαιρα της περιοχής, γι' αυτό κι εμείς επιλέγουμε το περπάτημα που δεν ξεπερνά τα 30 λ. μέχρι το βραχομοναστήριο.

Σε 200 μ. από την πλατεία, περνάμε δίπλα από το μικρό νεκροταφείο με την Κοίμηση της Θεοτόκου του 18^{ου} αι.

Στο 1 χλμ. από το χωριό, στη στροφή του δρόμου, μια ματιά προς τα πίσω μας προσφέρει όμορφη θέα του χωριού, που είναι κτισμένο αμφιθεατρικά ανάμεσα σε κτήματα με καρυδιές και σε ύψ. 1.120 μ. Μπροστά μας ορθώνεται ένα πανύψηλο τείχος από θεόρατους κάθετους βράχους σε δύο επίπεδα, που διακόπτονται από στενή δασωμένη λωρίδα. Το συνολικό τους μήκος ξεπερνά τα **500 μ.** και από το σημείο που περπατάμε το ύψος τους κυμαίνεται από **60**

μέχρι **100 μ.** Τη γυμνή και κροκαλοπαγή επιφάνειά τους, τη διατρέχουν, σε αρκετά σημεία, νερά που πέφτουν τότε σαν μικροί καταρράκτες, τότε σαν σταγόνες βροχής.

Οι γεωλόγοι ονομάζουν «καρστική» τη μορφή τους και είναι αυτή το σύνολο των μετασχηματισμών που συμβαίνουν στα ασβεστολιθικά πετρώματα κάτω από την επίδραση, κυρίως, του νερού. Έτσι σχηματίζονται ρωγμές, σπηλιές, πηγάδια, πηγές και υπόγειοι ποταμοί, σαν αυτόν που ξεπηδάει μέσα από τα σπλάχνα της γης, 200 μ. πριν την Παναγιά, στο ύψος του μεγάλου πλατανιού. Στο πρώτο μου ταξίδι το 1972 μπορούσες να δεις την κοίτη του υπόγειου ποταμού με ίχνη αρχαίας τοίχισης στις δύο όχθες. Υπολείμματα τειχών, δεξιά της σύγχρονης τοιμεντοποίησης, αποδεικνύουν προσπάθεια οχύρωσης σε παλιότερες εποχές.

Μερικά μέτρα παρακάτω, μια τεράστια κάθετη σχισμή του μεγαλοπρεπούς βράχου, καταλήγει σε σπηλιά που έχει φωλιάσει το πετροόχιστο ταπεινό ασκητηριό της **Παναγιάς του Βράχου**.

Καταφύγιο στα χρόνια της τουρκικής κυρι-

**Από το «ανεμόδαρτο άκρο» δηλαδή τον Ταρσό, αγναντεύοντας την κοιλάδα του Όλβιου και τις πλαγιές της Ζήριας. (κάτω)
Οι ορθοί βράχοι, κάτω από το μετέωρο Κάστρο των Σφυρών. (δεξιά)**

αρχίας, σπίθα λευτεριάς στα χρόνια της Επανάστασης, το ερημητήριο αυτό, χτισμένο εξ ολοκλήρου μέσα στο μεγάλο γήινο κοίλωμα, δίνει στον επισκέπτη – προσκυνητή την εικόνα χώρου γαλήνιου και απόκοσμου.

Πέτρινη σύγχρονη σκάλα μας φέρνει στην είσοδο με το καμπαναριό. Στο μικρό προθάλαμο το εικονοστάσι της Παναγιάς. Χαμηλή, καμαρωτή πόρτα μας οδηγεί σε δεύτερο μεγαλύτερο θάλαμο και από εκεί μπαίνουμε στον κυρίως ναό, που το εμβადόν του δεν ξεπερνά τα 15 τ.μ. Θολωτή στέγη με μικρό φωταγωγό και το αγία-

σμα να ακούγεται να τρέχει, μέσα από το ιερό.

Αριστερά του τέμπλου, στενό πέρασμα μας φέρνει στο εσωτερικό της σπηλιάς με τη λαξευτή λάρνακα με οσά ασκητών. Μικρή ξύλινη σκάλα μας ανεβάζει στη στέγη της εκκλησίας, απ' όπου χαιρόμαστε την όμορφη θέα προς τις κορφές της Ζήριας και την κοιλάδα του Όλβιου.

Καμιά δεκαριά μέτρα πάνω από τα κεφάλια μας αιωρούνται τα πέτρινα υπολείμματα ενός τεχνητού οροφού, με καταπακτή για ανεμόσκαλα, που χρησίμευε ως καταφύγιο σε περίπτωση κινδύνου.

Στο ασκηταριό της Παναγιάς του Βράχου.

ΠΑΛΙΟΧΩΡΙ - ΣΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΕΡΕΙΠΙΩΝΑ ΤΟΥ ΤΑΡΣΟΥ

Φεύγοντας από την Παναγιά, ακολουθούμε με τα πόδια το δασικό δρόμο (κατάλληλο μόνο για 4 X 4). Αφήνουμε αριστερά το ησυχαστήριο της Αγιά Τριάδας και σε 5 λ. φθάνουμε σε μαντρί στο ύψωμα **Αετοβούνι**. «Εδώ είχε τη βάση του ο Μωάμεθ ο Β' ο Πορθητής, κι από το μέρος αυτό έρχιγε τις μπάλες στο Κάστρο των Σφυρών, αυτό που 'ναι στην απέναντι κορφή. Τώρα το έχω εγώ και σ' αυτό το μαντρί αμιέγω τα καλοκαίρια», λέει ο Βαγγέλης.

Συνεχίζουμε ανάμεσα σε πανύψηλα έλατα και σε 10 λ. στη δεύτερη κλειστή στροφή του δρόμου (που συνεχίζει για λίγο ακόμη μέχρι την πηγή του Παπασάθη) ακολουθούμε δεξιά το μονοπάτι και σε 30 λ. φθάνουμε στην Εκκλησία των Ταξιάρχων στο **Παλιοχώρι**.

Βρισκόμαστε σε υψ. **1430 μ.** στο μέσον μιας ομαλής πλαγιάς του βουνού, που είναι γνωστό με το όνομα **Λιβαδάκι** και με ψηλότερη κορφή

την **Τούρλα (1.873 μ.)** στα σύνορα της Κορινθίας με την Αχαΐα.

Γύρω μας απλώνονται σωροί λίθων, απομεινάκια σπιτιών, δρόμων και κοινόχρηστων κτισμάτων, που τα ίχνη τους έρχονται από τα χρόνια του Βυζαντίου.

Φαίνεται πως ο τόπος αυτός υπήρξε, από πολύ παλιά, το καταφύγιο των Φενεατών, αφού εδώ εγκαταστάθηκαν μετά την καταστροφή της Αρχαίας Φενεού από τους Γότθους του Αλάριχου το 396 μ.Χ. Κατά τον 7^ο και 8^ο αι. αλλά κυρίως μετά την εισβολή των Σλάβων στην Πελοπόννησο, ο Ταρσός απέκτησε δύναμη φθάνοντας στην ακμή του όταν η σημαντική αυτή βυζαντινή πολιχνη γίνεται, με χρυσόβουλο του αυτοκράτορα Νικηφόρου του Α' (802-811), έδρα της Επισκοπής Ταρσοκορώνης. Τα χρόνια που ακολούθησαν, ο Ταρσός έχασε τη σημασία του και εγκαταλείφθηκε. Από τις αρχές, όμως και κυρίως τα μέσα του 15^{ου} αιώνα, όταν οι τουρκικές επιδρομές εξαπλώθηκαν σε ολόκληρο το Μοριά, σημαντικός αριθμός κατοίκων άλλων

Στους Ταξιάρχες του Παλιοχωριού. Μεταβυζαντινές αγιογραφίες και πάνω τους το "Ληξιαρχείο" της προσέλευσης των Νεοελλήνων «προσκυνητών».

Βαδίζοντας κάτω από την χαμηλή Τούρλα (υψ. 1.595 μ.) πλησιάζοντας στον Κάτω Ταρσό. (δεξιά)

πόλεων μετοίκησαν στον Ταρσό για μεγαλύτερη ασφάλεια, λόγω της ορεινής του θέσης.

Το εγκαταλειμμένο μέχρι τότε κάστρο, κτισμένο Β.Α. του οικισμού, ξαναοχυρώθηκε και στα πλαίσια της προσπάθειας για στρατιωτική αναδιοργάνωση που έκανε ο Δεσπότης του Μυστρά και μετέπειτα αυτοκράτορας Κωνσταντίνος ο ΙΑ΄ Παλαιολόγος, απέκτησε και πάλι την ισχύ του παρελθόντος.

Μετά την άλωση της Πόλης, ο Μωάμεθ ο Β΄ ο Πορθητής, ξεχύθηκε με τις άγριες ορδές του στις ελληνικές πόλεις. Κατά τη διάρκεια της πολιορκίας του Ακροκορίνθου, τμήμα του τουρκικού στρατού προχώρησε στη Νε-

μέα και κατέλαβε εύκολα το Φλιούντα. Οι Φλιάσιοι, κυνηγημένοι κατέφυγαν στο ισχυρό κάστρο του Ταρσού και ενώθηκαν με τους Ταρσινούς. Το 1458, μετά από πολιορκία, και μόνο αφού οι Τούρκοι ανεκάλυψαν και κατέστρεψαν τον υπόγειο αγωγό νερού, το κάστρο έπεσε στα χέρια τους, ύστερα από συμφωνία παράδοσης. Όμως, ο Σουλτάνος παραισώνδησε, κατέσφαξε τους υπερασπιστές του κάστρου και σε όσους διασώθηκαν τους έσπασε τα σφυρά, τους αστραγάλους, ώστε να μην μπορούν να σταθούν στα πόδια τους.

Από τότε το κάστρο του Ταρσού έμεινε στην ιστορία ως «**Κάστρο των Σφυρών**».

ΑΚΡΟΒΑΤΩΝΤΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΛΙΟΧΩΡΙ ΣΤΟ ΜΕΤΕΩΡΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΩΝ ΣΦΥΡΩΝ

Να μείνει κάτι κι από 'μας ... σκέφτηκαν απλοϊκά και χάραξαν με τα ονόματά τους, τους άγιους του 1640, εκεί στους Ταξιάρχες της νεκρής βυζαντινής πόλιχνης. Έτσι, ο μαθητής του '60, ο αντάρτης του '43, ο βοσκός του '36, άφησαν για πάντα το χνάρι τους εκεί, πάνω στους τοίχους του ληξιαρχείου των βουνών ... Έτσι απλά, χωρίς κακία, χωρίς ιδιοτέλεια αλλά και χωρίς παιδεία και επίγνωση της βέβηλης πράξης ... με μόνη τη θέληση ν' αφήσει κι αυτός κάτι δικό του, εδώ, στη γη των προγόνων του.

Στο ένα χέρι η γκλίτσα, στο άλλο το τσιγάρο. Βήμα σταθερό, σίγουρο και ζυγιασμένο, ακροπατάει αμίλητος σε μέρη απότομα, σε γκρεμνά δασωμένα. Τον ακολουθούμε πιστά για δύο ώρες, από το Παλιοχώρι μέχρι το κάστρο. Χωρίς το βοσκό, ούτε να το σκεφτείς.

Βέβαια, αν κάποτε η δασική υπηρεσία τολμήσει να κατασκευάσει μονοπάτι, η διαδρομή: **Παναγία του Βράχου – Παλιοχώρι – Κάστρο των Σφυρών – Κάτω Ταρσός**, θα 'ταν μια πανέμορφη πεζοπορική, αλλά και ιστορικού ενδιαφέροντος, περιήγηση.

Στη νότια είσοδο το πέραςμα δεν ξεπερνά το μισό μέτρο. Απ' τη μία ορθός βράχος, απ' την άλλη η άβυσσος. Στο χώρο του κάστρου σωροί λίθων, θεμέλια προμαχώνων, ξεθωριασμένες

Διάσπαρτοι σωροί λίθων, πεσμένοι προμαχώνες, κλόη που καλύπτει δάπεδα και κεράμους ... ό,τι απέμεινε από τον τούρκο κατακτητή και τον παντοτινά κυρίαρχο χρόνο. (πάνω) ... και μια βενιά, μία αγριοκυπάρισσος, μοναδική ζωντανή αφέντρα στον ιστορικό χώρο του Κάστρου των Σφυρών.

νοπογραφίες στα κοιλάματα των βράχων. Τα χτίσματα του ανθρώπου γίνανε ένα μ' αυτά που έχτισε η φύση.

Και το μάτι να απλώνεται από τη Χελυδορέα στα βόρεια, μέχρι τη Ζήρια με το οροπέδιο της Σκαφιδιάς και τον Ολίγυρτο στο νότο.

Μια ώρα μετά, η Βέτα με μία πιατέλα με δίπλες και καρυδόπιτα, ρίχνει γλυκά την αυλαία της εκδρομής, στον Ταρσό της Κορινθίας.

Πολλές ευχαριστίες οφείλονται:

Στο Ξενοδοχείο **ΑΣΤΡΑ** της Καστανιάς για τη θερμή φιλοξενία. Στο **Βαγγέλη Τετσώνη**, καθώς και στους **Βέτα** και **Παναγιώτη Τετσώνη** από τον Κάτω Ταρσό. Στο **Δημήτρη Σταθούλη** από το Στενό και στη **Βασιλική Μητροπούλου** του Λαογραφικού Μουσείου Φενεού.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ♦ **Άγγελου Μπουβή**, «Φενεός»
- ♦ **Τάσου Γριτσόπουλου**, «Εκκλησιαστική Ιστορία και Χριστιανικά Μνημεία Κορινθίας».
- ♦ **Δημήτρης Καμαρινού**, «Ορεινή Κορινθία».
- ♦ **Patricia van der Wal**, «Ταρσός Κορινθίας», περιοδικό «Επαθλο».

ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ

Αθήνα – Ταρσός
(μέσω Κιάτου – Γκούρας) : 175 χλμ.
(μέσω Δεσβενίου – Εβροστίνας : 173 χλμ.)
(μέσω Ξυλοκάστρου – Τρικάλων : 176 χλμ.)

i πληροφορίες

ΔΗΜΟΣ ΦΕΝΕΟΥ
Τηλ. 27470 – 51071
ΚΕΝΤΡΟ ΥΓΕΙΑΣ ΓΚΟΥΡΑΣ
Τηλ. 27470 – 51333
ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΓΚΟΥΡΑΣ
Τηλ. 27470 – 51209
ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ ΓΚΟΥΡΑΣ
Τηλ. 27470 - 51243

- ΥΠΟΜΝΗΜΑ
- — — — Προτεινόμενη πορεία
 - - - - Πορεία που έγινε από το συντάκτη του άρθρου με τη βοήθεια βοσκού της περιοχής.

Τμήμα από το χάρτη Ορεινή Κορινθία 1:50.000 των εκδόσεων ΑΝΑΒΑΣΗ

Ξενώνας Αλεξίου

Εδώ η παράδοση συναντά την φύση

Σ' ένα ξέφωτο πάνω απ' το Πανόραμα και σε υψόμετρο 1000 περίπου μέτρων, είναι χτισμένος ο Ξενώνας ΑΛΕΞΙΟΥ. Γύρω του μεικτό δάσος από βάλανιδικές, μαυρόπευκα και έλατα. Οι πρώτες ύλες κατασκευής του από ντόπια πέτρα και ξύλο, έχουν ως αποτέλεσμα την αρμονική ένταξή του στο φυσικό περιβάλλον του βουνού.

Σε άμεση επαφή με τη γη βρίσκονται τα τέσσερα δωμάτια του Ξενώνα, όλα στο ισόγειο. Ευρυχωρία, τζάκια και υδρομασάζ, εξαιρετικά ανατομικά στρώματα. Τα μασσίφ δρύινα κρεβάτια και τα πατιναρισμένα έπιπλα είναι φτιαγμένα από τα χέρια του Δημήτρη. Μία καινοτομία, ιδιαίτερα δημοφιλής στους φυσιολάτρεις, είναι και το αυτόνομο ξύλινο δεντρόπιτο, μερικά μέτρα πάνω από το έδαφος της μονάδας.

Ο Ξενώνας ΑΛΕΞΙΟΥ όμως οφείλει την φήμη του και σ' έναν άλλο λόγο: στην εξαιρετική κουζίνα και στα υπέροχα γλυκά. Ο χώρος του εστιατορίου, πάνω απ' τα δωμάτια είναι πανέμορφος. Πέτρα, ξύλο, ωραία διακόσμηση, πανοραμική θέα σ' όλες τις γύρω κορυφές. Με μια μεγάλη ποικιλία από συναρπαστικές ντόπιες γεύσεις και διάφορες πίτες, όλες με φύλλο χειροποίητο.

Πανόραμα Φενεού

τηλ. 27420 26200, 6977 332276

www.alexiouhotel.gr